

15.

Radość ze wspólnego zdobywania wiedzy

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój intelektualny

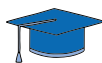
1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Wspólne poszukiwanie prawdy

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Kształtowanie zmysłu społecznego

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Metody nauki w grupie.
- Dobro wynikające ze wspólnego uczenia się.
- Wspólna nauka środkiem do tworzenia więzi międzyludzkich.
- Społeczny charakter nauki.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Wspólne zdobywanie wiedzy stanowi skuteczną metodę uczenia się.
- Nie tylko szkoła jest miejscem poszerzania horyzontów myślowych.
- Wiedza opiera się na prawdzie, zawiera prawdę i dąży do prawdy.

Zasady

- Chętnie uczę się razem z kolegami.
- Wspólna nauka jest dla mnie uczestnictwem w zdobywaniu wiedzy.
- Szukam innych, pozaszkolnych form pogłębiania wiedzy i zdobywania nowych umiejętności.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Dzięki wspólnej nauce młody człowiek otwiera się na drugą osobę.
- Dom rodzinny powinien być miejscem sprzyjającym wymianie myśli i otwartym dla ludzi.
- Wiek dorastania jest czasem szczególnego poznawania świata.

Zasady

- Umożliwiam dziecku uczenie się w grupie rówieśniczej.
- Poszerzam wiedzę, ucząc się wspólnie z dzieckiem.
- Zachęcam dziecko do różnych form zdobywania wiedzy.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Wspólne zdobywanie wiedzy przez uczniów kształtuje ich zmysł społeczny.
- Głównym celem szkoły jest wychowywanie i przekazywanie wiedzy.
- Wspólne uczenie się pomaga w głębszym dochodzeniu do prawdy¹.

¹ „Mając udział w światłości Bożego rozumu, człowiek słusznie uważa, że intelektem góruje nad całością rzeczy [...]. W naszych czasach osiągnął wspaniałe rezultaty, zwłaszcza w badaniu i podporządkowaniu sobie świata materialnego. Zawsze jednak poszukiwał głębszej prawdy i znajdował ją. Umysł bowiem nie ogranicza się do zajmowania samymi zjawiskami, lecz jest zdolny docierać z pewnością do poznawalnej rozumowo rzeczywistości, nawet jeśli w następstwie grzechu jest on częściowo zaciemniony i osłabiony”. KDK 15.

Zasady

- Zabiegam o odpowiednie warunki do nauki i zachęcam uczniów do współpracy.
- Nakłaniam do wspólnych inicjatyw pozaszkolnych o charakterze naukowym, w których sam biorę udział.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Uczniowie mają za zadanie zebrać informacje na temat jakiejś niewyjaśnionej historii związanej z najbliższą okolicą. W tym celu przeprowadzają wywiad ze starszymi mieszkańcami miejscowości, zbierają informacje pochodzące z różnych źródeł (lokalnej prasy, dokumentów archiwalnych, kronik, osobistych zapisków, podań, legend). Na lekcji przedstawiają rezultaty swoich wspólnych badań i różne hipotezy dotyczące rozwiązania danego tematu.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Uczniowie dostrzegają wartość we wspólnym zdobywaniu wiedzy. Dzięki temu razem dochodzą do prawdy, są otwarci na wymianę myśli i odczuwają satysfakcję ze wspólnych osiągnięć. Szkoła stwarza przyjazną atmosferę, w której uczniowie chętnie współpracują ze sobą. Rodzice i nauczyciele sprzyjają zainteresowaniom młodych ludzi i pokazują im wartość wspólnego odkrywania prawdy o świecie.

1.10. ZAGROŻENIA

Szkoła wymusza na uczniach niezdrową rywalizację, gdzie bardziej liczą się osobiste osiągnięcia niż dobro płynące ze wspólnych poszukiwań i dążenia do prawdy. Wywiązuje się niekoleżeńska rywalizacja w zdobywaniu lepszych ocen.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Radość ze wspólnego zdobywania wiedzy i wzajemnych relacji powinna towarzyszyć każdemu szkolnemu spotkaniu. Jednak, aby tak się stało należy umiejętnie włączyć młodzież w proces kształcenia. Zaszczepienie umiłowania wiedzy wśród uczniów wymaga od szkoły i nauczycieli tworzenia kreatywnych programów nauczania i osobistego zaangażowania. Rolą szkoły jest rozbudzenie i wspieranie zainteresowań naukowych, promowanie otwartości i postawy zadziwienia światem oraz wspólne poszukiwanie odpowiedzi na dręczące uczniów pytania. Wspólne zdobywanie wiedzy powinno być również świetną zabawą i przygodą. Standardowa szkoła powinna przełamywać stereotyp nudnego uczenia się, a wzbudzać w uczniach zadowolenie z uzyskanej wiedzy. Również w aspekcie naukowym szkoła powinna współpracować z rodzicami, by wyjść naprzeciw potrzebom swoich uczniów.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Powieść *Sposób na Alcybiadesa* Edmunda Niziurskiego opowiada o grupie chłopaków, ośmioklasistów uczących się w Szkole im. Lindego na warszawskim Żoliborzu. Gdy okazało się, że uczniowie klasy ósmej A nie uczą się i mają braki dosłownie z wszystkich przedmiotów, nauczyciele postanowili zająć się ich edukacją, by chłopcy nadrobili zaległości. Zaistniała sytuacja poruszyła całą szkołę do tego stopnia, że krnąbrni uczniowie dostali od starszych kolegów miesiąc, na uspokojenie sytuacji. Wówczas Zasepa postanowił zdobyć sposób na nauczycieli, tak by bez nauki zaliczać kolejne semestry i przechodzić z klasy do klasy. Rzekomo sposób ten był znany wśród starszych chłopaków. W końcu grupie Zasepy udało się kupić od starszych kolegów sposób

na Alcybiadesa, nauczyciela historii. Był on najtańszy i tylko na niego było stać chłopców.

Kiedy zaczął nas uczyć na początku roku szkolnego, wiedzieliśmy już o nim wszystko prócz jednego: skąd mu się wzięło takie przezwisko i co ono właściwie znaczy.

Z ciekawością zajrzeliśmy do encyklopedii. Pod odnośnym hasłem znaleźliśmy podobiznę osobnika z grzywką, jakimś płótnem (prawdopodobnie ręcznikiem) przewieszonym przez ramię. Twarz typa była nalana i nie ogolona. Poniżej przeczytaliśmy, co następuje: „Alcybiades – przywódca ateński w starożytnej Grecji. Uczeń Sokratesa. Zdolny, lecz zepsuty moralnie. Wygnany z Aten zginął z rąk mordercy”. Nic nam to, rzecz jasna, nie wyjaśniło. Przezwisko nie pasowało w żaden sposób do pana Misiaka. Dopiero raz na lekcji historii, kiedy dobrotliwie zwrócił Zasepie uwagę, że czeka go los Alcybiadesa, zrozumieliśmy. Wzburzony naszą niewiedzą zasadniczą i gruntowną powiedział wtedy:

– Niech wam się nie zdaje, iż wystarczy być moim uczniem, aby nabyć mądrości. Alcybiades też był uczniem Sokratesa, a jednak pozostał lekomyślny i zepsuty.

Zrozumieliśmy wtedy, że biedak uważał siebie za Sokratesa, lecz nadzwyczajna złośliwość i małpia przekora jego uczniów ochrzciła go Alcybiadesem właśnie dlatego, iż nie cierpiał tego męża greckiego. Oczywiście wiedział o tym przezwisku i z pewnością napełniało go ono goryczą. Jednakże nie dawał tego po sobie poznać. Było ogólnie znaną rzeczą, że nasz Alcybiades zachowywał formę nawet w najgorszych przeciwnościach życiowych.

Z powieści dowiadujemy się o losach nauczyciela historii Tymoteusza Misiaka. Urodził się pod koniec XIX wieku, nie miał rodziny. Jego największą pasją była historia, której poświęcił całe życie. Miał ogromną wiedzę o przeszłości Polski i świata. Uczniowie przez złośliwość nazywali go Alcybiadesem, którego nauczyciel krytykował. Tak naprawdę pan Misiak pragnął być szanowany i nauczać niczym Sokrates. Jednak inni, w tym także dyrektor wyśmiewali jego postawę. Z pewnością na taką ocenę historyka wpływało to, że na co dzień

E. Niziurski, *Sposób na Alcybiadesa*, wyd. Greg, Kraków 2018, s. 102-103.

nie dbał o siebie, nosił zniszczone i niemodne ubrania. Był też roztargniony i nieobecny. Prawdę o Alcybiadesie odkryła dopiero klasa ósma A. Okazało się, że to wspaniały człowiek, wybitny historyk i zdolny pedagog.

Historia Alcybiadesa oraz krnąbrnych uczniów klasy ósmej A to świetny pomysł na omówienie tej wartości. Można z uczniami przeczytać fragmenty lektury lub obejrzeć wspólnie film.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Wiara w możliwość poznania prawdy mającej wartość uniwersalną nie jest bynajmniej źródłem nietolerancji; przeciwnie, stanowi nieodzowny warunek szczerego i autentycznego dialogu między ludźmi.

FR 92.

Właśnie poprzez refleksję nad własnym poznaniem człowiek objawia się samemu sobie jako jedyne jestestwo pośród świata, które widzi się „od wewnątrz”, związane poznana prawdą – związane, a więc także „zobowiązane” do jej uznania, w razie potrzeby także aktami wolnego wyboru, aktami świadectwa na rzecz prawdy.

Jan Paweł II, *Przemówienie do przedstawicieli świata nauki*, Lublin, 9.06.1987, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1978, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia, homilie*, wyd. Znak, Kraków 2012, s. 398.

Franciszek, *Dlaczego mam kochać szkołę? Przemówienie podczas spotkania z uczniami i nauczycielami szkół włoskich*, Rzym, 10.05.2014, [online:] https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/przemowienia/szkoly-10052014.html [dostęp: 31.07.2021].

I na koniec chciałbym powiedzieć, że w szkole nie tylko zdobywamy wiedzę, uczymy się konkretnych rzeczy, ale wyrabiamy także nawyki i przyswajamy sobie wartości. Celem edukacji jest dowiadywanie się wielu rzeczy, to znaczy poznanie bardzo wielu ważnych treści, aby nabyć pewne nawyki, a także aby przyswoić sobie wartości. I to jest bardzo ważne. Życzę wam wszystkim, rodzicom, nauczycielom, osobom pracującym w szkole, uczniom, wspianiałej drogi w szkole, drogi, która doprowadzi do rozwoju trzech języków, jakimi osoba dojrzała musi umieć się posługiwać: języka umysłu, języka serca i języka rąk. I to w sposób harmonijny, to znaczy winienesz myśleć to, co czujesz, i to, co robisz; dobrze czuć to, co myślisz i co robisz; i dobrze robić to, co myślisz i co czujesz. Te trzy języki muszą być harmonijne i występować razem!

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Nazajutrz zasiadł Mojżesz, aby sędzić lud. I stał tłum przed Mojżeszem od rana do wieczora. Gdy teść Mojżesza widział to wszystko, co uczynił on dla ludu, powiedział do niego: „Czemu ty sam się zajmujesz sprawami

ludu? Dlaczego sam zasiadasz, a cały lud musi stać przed tobą od rana do wieczora?” Mojżesz odpowiedział swemu teściowi: „Lud przychodzi do mnie, aby się poradzić Boga. Jeśli mają spór, to przychodzą do mnie i ja rozstrzygam pomiędzy stronami, oznajmiam prawa i przepisy Boże”. Wtedy teść Mojżesza powiedział do niego: „Nie jest dobre to, co czynisz [...]. A wyszukaj sobie z całego ludu dzielnych, bogobojny i nieprzekupnych mężów, którzy się brzydzą niesprawiedliwym zyskiem, i ustanów ich przełożonymi już to nad tysiącem, już to nad setką, już to nad pięćdziesiątką i nad dziesiątką, aby mogli sądzić lud w każdym czasie. Ważniejsze sprawy winni tobie przedkładać, sprawy jednak mniejszej wagi sami winni załatwiać Odciążysz się w ten sposób, gdyż z tobą poniosą ciężar”.

Wj 18,13-17.21-22.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Człowiek stworzony na obraz Boga, powołany, by Go poznawać i miłować, szukając Boga, odkrywa pewne „drogi” wiodące do Jego poznania. Nazywa się je także „dowodami na istnienie Boga”; nie chodzi tu jednak o dowody, jakich poszukują nauki przyrodnicze, ale o „spójne i przekonujące argumenty”, które pozwalają osiągnąć prawdziwą pewność. Punktem wyjścia tych „dróg” prowadzących do Boga jest stworzenie: świat materialny i osoba ludzka.

KKK 31;
por. 378; 533.

IV. LITERATURA

Brophy J., *Motywowanie uczniów do nauki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.

Franciszek, *Dlaczego mam kochać szkołę? Przemówienie podczas spotkania z uczniami i nauczycielami szkół włoskich*, Rzym, 10.05.2014, [online:] https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/przemowienia/szkoly-10052014.html [dostęp: 31.07.2021].

Harmin M., *Jak motywować uczniów do nauki*, tłum. A. Tomaszewska, wyd. CEO–Civitas, Warszawa 2015.

- Jan Paweł II, *Enc. Fides et ratio*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 675-738.
- Jan Paweł II, *Przemówienie do przedstawicieli świata nauki*, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1978, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia, homilie*, wyd. Znak, Kraków 2012, s. 394-402.
- Jaroszyński P., *Nauka w kulturze*, wyd. Polwen, Radom 2002.
- Jedność nauki – jedność świata?*, red. M. Heller, J. Mączka, wyd. Biblos, Tarnów 2003.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Macrone M., *Eureka! Co naprawdę miał na myśli Archimedes? Ciekawostki o odkryciach naukowych*, tłum. E. Wieteska, wyd. Świat Książki, Warszawa 2003.
- McInerney D.Q., *Nauka logicznego myślenia*, tłum. E. Czerwińska, wyd. Klub dla Ciebie, Warszawa 2005.
- Minkowski A., *Gruby*, cyt. za: A. Klimowicz, M. Derlukiewicz, *Nowe Słowa na start! Podręcznik do języka polskiego dla klasy piątej szkoły podstawowej*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2018.
- Musierowicz M., *Opium w rosole*, wyd. Akapit Press, Łódź [b.r.].
- Niziurski E., *Sposób na Alcybiadesa*, wyd. Greg, Kraków 2018.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Sobór Watykański II, *Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym [Gaudium et spes]*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 526-606.
- Uczenie się jako przedsięwzięcie na całe życie*, red. T. Bauman, wyd. Impuls, Kraków 2005.

